

Møtebok/Čoahkkingirji		
Arkivref: 2009/2845-8 / 482		Saksbehandler: Ellen Margrethe Oskal
Saksnr: 22/13	Styre: Områdestyret for Troms	Møtedato: 24.09.2013

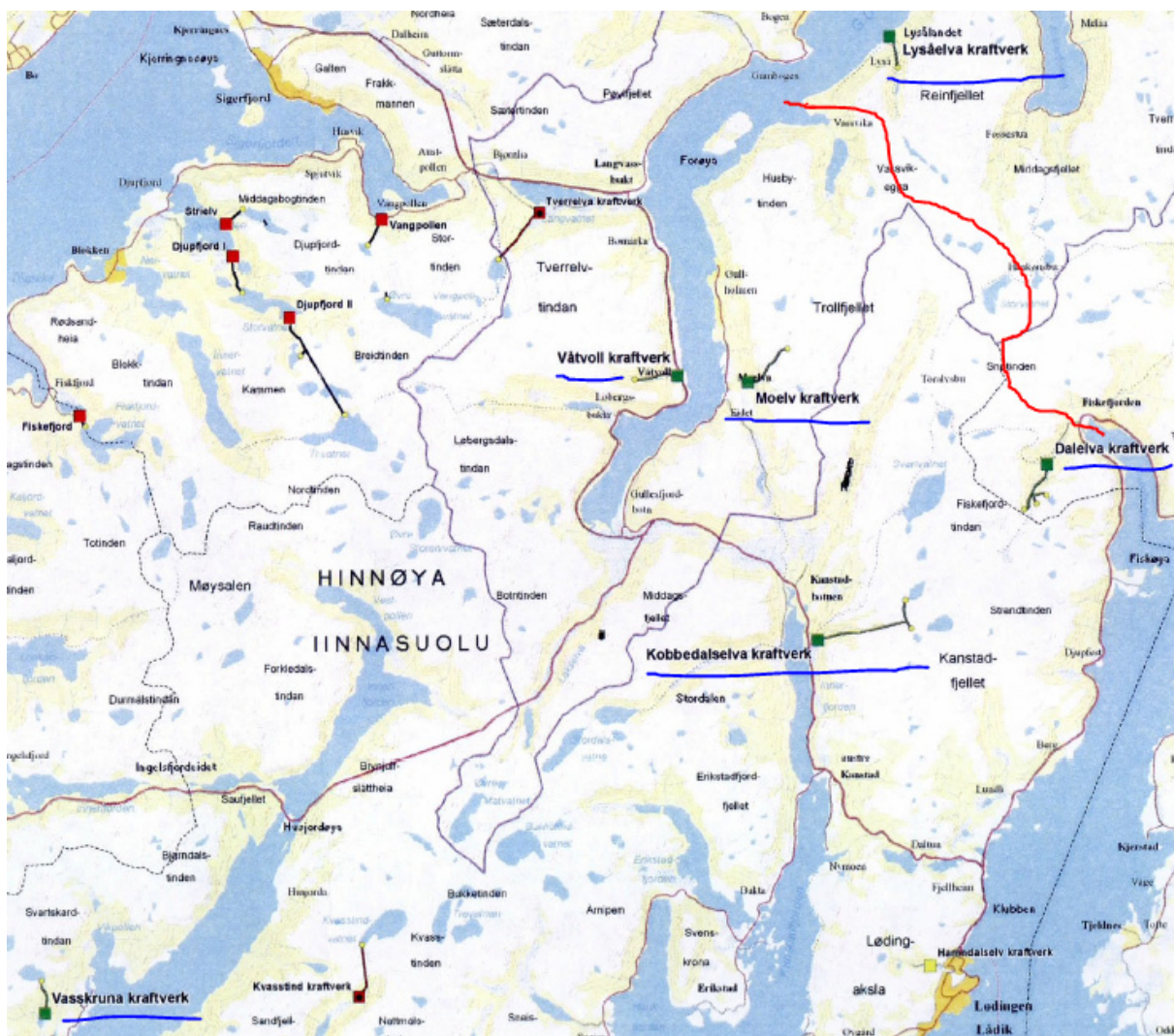
Søknader om tillatelse til å bygge seks småkraftverk i Lødingen, Kvæfjord og Tjeldsund kommune

Saksdokumenter:

1	02.07.2009	Sven E Fredriksen	I	Vedrørende planlagt småkraftverk i Kobbodalselva
2	18.06.2013	Norges vassdrags- og energidirektorat	I	Flere søkere - søknader om tillatelse til å bygge seks småkraftverk i Lødingen, Kvæfjord og Tjeldsund kommuner - høringer
3	15.08.2013	Kanstadfjord/Vestre Hinnøy rbd. v/Lars Roger Hansen	U	De fem kraftverk-søknadene innenfor Kanstadfjord/Vestre Hinnøy rbd.
4	20.08.2013	Norges vassdrags- og energidirektorat	U	Angående konsesjonssøknader om å bygge seks småkraftverk på Hinnøy, Nordland og Troms fylke - utsettelse
5	20.08.2013	Norges vassdrags- og energidirektorat	I	Angående konsesjonssøknader om å bygge seks småkraftverk på Hinnøy, Nordland og Troms fylke - utsettelse
6	22.08.2013	Kanstadfjord/Vestre Hinnøy rbd. v/Lars Roger Hansen	I	De fem kraftverk-søknadene innenfor Kanstadfjord/Vestre Hinnøy rbd.
7	28.08.2013	Fylkesmannen i Nordland	I	Uttalelse til søknader om bygging av tre småkraftverk i Lødingen og Tjeldsund kommuner
8	17.09.2013		S	Søknader om tillatelse til å bygge seks småkraftverk i Lødingen, Kvæfjord og Tjeldsund kommune

Saksframstilling:

I brev av 18. juni 2013 legger Norges Vassdrags og energidirektorat ut søknad om bygging av seks småkraftverk i Lødingen, Kvæfjord og Tjeldsund kommune på høring. Det er flere søkere som har levert inn søknadene på disse småkraftverkene innenfor Troms og Nordland fylke. NVE ønsker at man behandler alle samtidig og at man gir en samlet vurdering av belastningen disse vil ha. NVE vil dermed ha én vurdering for hver enkelt søknad og en vurdering for alle sakene samlet under ett. Ett av de omsøkte småkraftverkene er innenfor Kongsvikdalen reinbeitedistrikt og de fem andre ligger innenfor Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Det er blitt utarbeidet en rapport som tar for seg konsekvensene de omsøkte småkraftverkene vil kunne få for Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Kartutsnittet under viser plasseringen av de seks småkraftverkene på Hinnøya. Blå strek under navnet til de 6 omsøkte kraftverkene, som vises som grønne bokser med medfølgende rørgate. Rød strek illustrerer distriktsgrensen mellom Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt og Kongsvikdalen reinbeitedistrikt.

Lysåelva kraftverk – Fjellkraft AS – Kvæfjord kommune

Innenfor Kongsvikdalen reinbeitedistrikt søkes det om bygging av ett småkraftverk; Lysåelva kraftverk. Lysåelva kraftverk vil benytte et fall på 195 m i Lysåelva. Inntaket skal være på kote 200 og vannet skal føres i nedgravd rør over en strekning på 980 m ned til kraftstasjonen på kote 5. Kraftstasjonen skal bygges ved fjorden så nær flomålet som praktisk mulig.

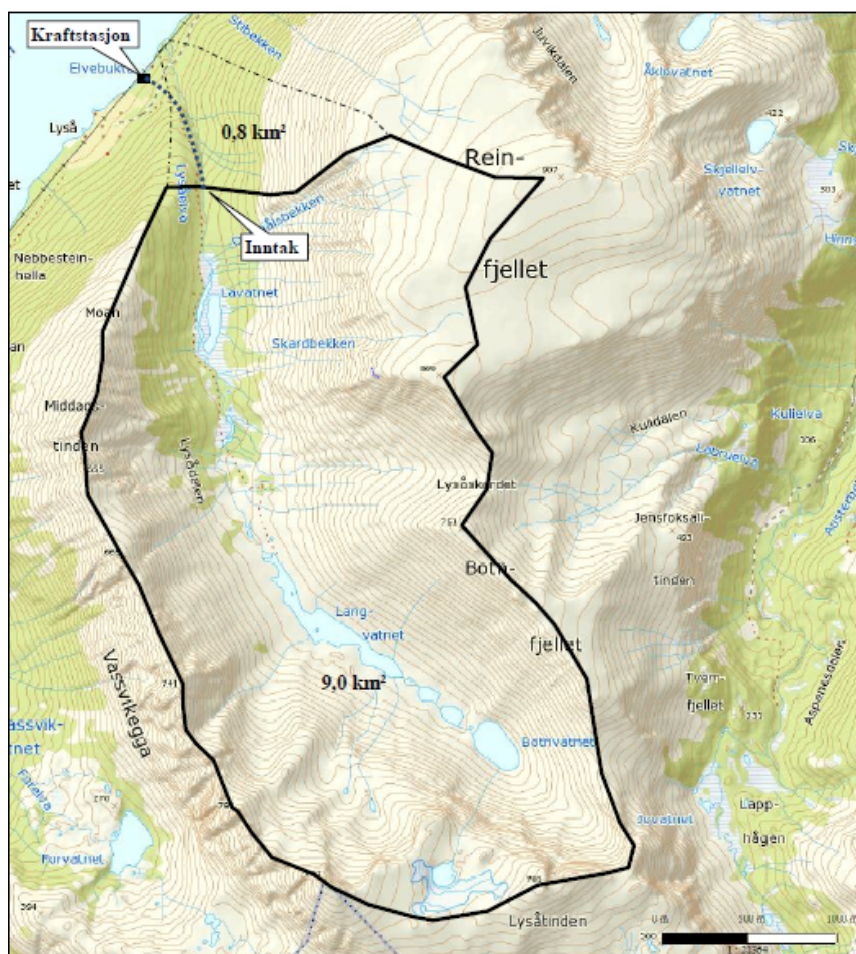
Fra kraftstasjonen bygges det en midlertidig anleggsvei langs rørgata opp til inntaket. Det er to alternative adkomstveier til kraftstasjonen. Enten kan en 3 km lang traktorvei fra Kjengsnes oppgraderes, eller så kan kaien ved Lyså rustes opp. I siste alternativ skal det i tillegg bygges en ca. 400 m lang og 4 m bred permanent adkomstvei langs fjorden. Kraftverket skal etter planene gi en årsproduksjon på 8 GWh.

Lysåelva ligger som nevnt innenfor Kongsvikdalen reinbeitedistrikt. Distriktet består av to siidaandeler og har et øvre reintall på 600 dyr i vårflokken. Det aktuelle området ligger mot ytterkanten av distriktet. Området brukes som vår/høstbeite. Om våren drives reinen fra Vassvika opp i Lysådalen og videre lenger inn i distriktet til kalvingsområder (ned mot høyre hjørne på figur 2). Hvis det er mye snø drives dyrene langs havet rundt Kjengnes. Reinfjellet og Lysådalen brukes spesielt til høstbeite når dyrene er i brunst og trenger ro.

Berørte reinbeitedistrikt er blitt bedt om å komme med eventuelle merknader, men har ikke respondert.

Reindriftsforvaltningen har i januar 2013 respondert på en forespørsel fra tiltakshaver og da ble det blant annet uttalt:

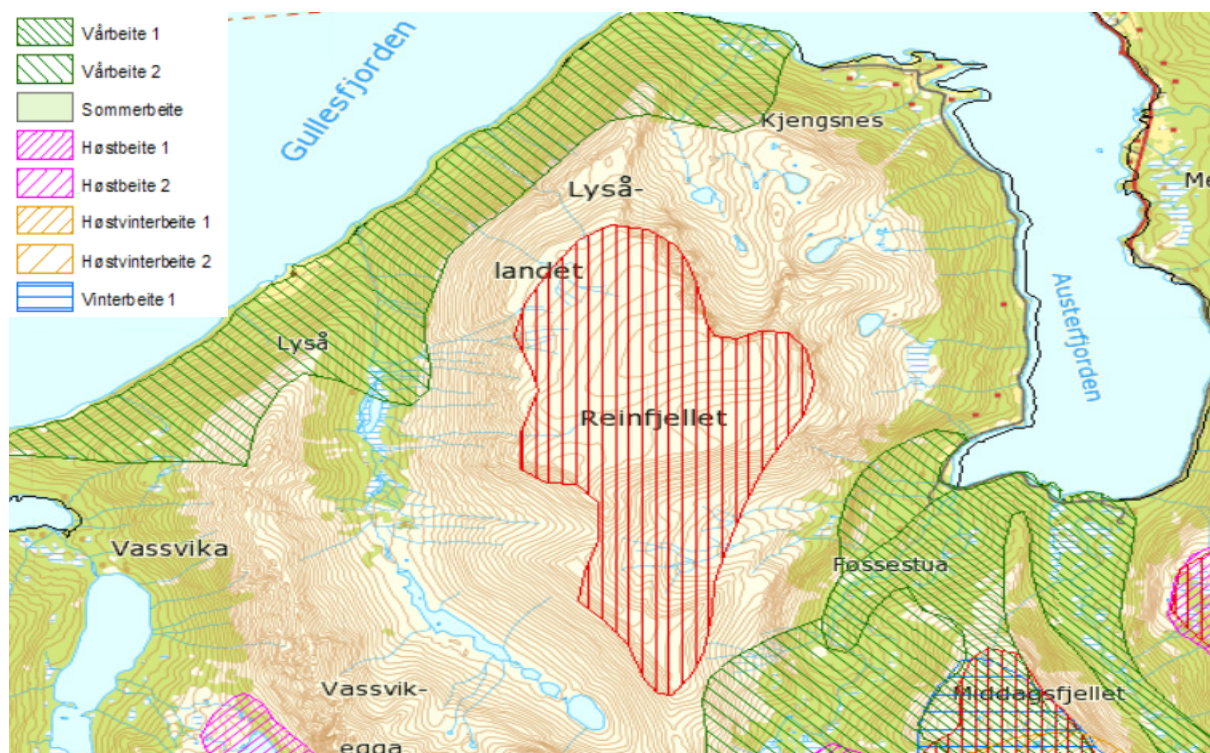
«Det planlagte tiltaket ligger i vårbeiteområder for rein. I utgangspunktet er vi skeptisk til inngrep i disse da de ofte er tidlig snøfrie områder og viktige beite og kalvingsområder. Det vil være en forstyrrende anleggsfase som vil ha innvirkning på reinens bruk av området. Ett annet

Figur 2 Nedbørfeltet til planlagt inntak og restfelt.

moment vi påpeker i slike saker er at en ved å etablere kjøretrase for ATV, åpner en områdene i større grad enn i dag, noe som fører til økt ferdsel og økt forstyrrelse for rein i området.»

Etter å ha fått en faktisk søknad til høring kan se at hele tiltaksområdet ligger innenfor vårbeite 2 (se kartutsnitt lenger ned). I saker som omhandler småkraftverk inngår helt klart en forstyrrende anleggsfase. Ved å tilpasse anleggsperioden, slik at den foregår i tidsrom som gjør at konsekvensene for reindriften begrenses til det minimale, kan man unngå dette. Dette er noe som er betinget av en tett og god dialog med berørte reinbeitedistrikt. Dette har også tiltakshaver skissert som et forslag på avbøtende tiltak i søknaden.

Hele vannveien planlegges nedgravd i rør. Rørtraséen revegeteres med stedlige masses og med den tette vegetasjonen som er i området antas det at rørtraséen vil gro til. Således vurderes det fra reindriftsforvaltningens side at rørgaten ikke vil ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse etter revegetering. Langs rørtraséen skal det være en enkel anleggsvei som skal beholdes farbar for snøscooter/ATV i driftsperioden. En slik vei oppfattes av reindriftsforvaltningen som en punktering av området, og må kun benyttes til anleggsvirksomhet.

Med tanke på de to alternativene for adkomstvei til kraftstasjonen og reindriftsforvaltningens ønske om å ivareta uberørte områder i den forstand at man ikke «åpner» opp områder ved å lage vei inn i dem (eller oppgraderer eksisterende vei), vil alternativet med å ruste opp kaien ved Lyså være å foretrekke.

Reindriftsforvaltningens vurdering er at dette kraftverket kan gjennomføres, med de skisserte avbøtende tiltakene i søknaden og god dialog med reinbeitedistrikt, uten de store negative konsekvensene for reindriften i området.

De fem omsøkte småkraftverkene innenfor Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt

Det søkes om å bygge fem småkraftverk på Hinnøya, innenfor Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. For disse fem søknadene er det utført en samlet reindrifsfaglig utredning av konsekvensene for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy. Dette på oppdrag fra de tre av søkerene; Fjellkraft AS, Blåfall AS og Norsk Grønnkraft AS.

Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt består av fire siidaandeler og har et øvre reintall på 1550 dyr i vårflokken. Distriktet driver med 3 adskilte flokker innen distriktets grenser; Kanstadflokken, Vestre Hinnøy-flokken og Raftsundflokken. Ingen av de omsøkte småkraftverkene er plassert innenfor det arealet Vestre Hinnøy-flokken benytter seg av (avmerket som nr 2 på kart nedenfor). Ett av de omsøkte småkraftverkene er innenfor arealene til Raftsundflokken (nr 3 i kart nedenfor), og de resterende fire er innenfor arealene benyttet av Kanstadflokken (avmerket som nr 1 i kart nedenfor).

Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt har allerede en god del kraftutbygginger innenfor sine områder, se kart nedenfor hentet fra NVE's nettsider. De svarte firkantene er allerede utbygde kraftverk, de blå firkantene er kraftverk som har fått konsesjon, og de røde trekantene er de det nå søkes om.

Som man kan se av de to kartene så er det meste av kraftverk, uansett konsesjonsstadiet, lokalisert innenfor arealene til Kanstadflokken. Det er som kjent i utgangspunktet et konfliktpotensial mellom reindrift og vannkraftutbygging. I tillegg til kraftverk opplever distriktet andre typer av inngrep, som granplanting, Panoramaveien (Lofast), fritidshytter osv. Berørte reinbeitedistrikt Kanstadfjord/Vestre Hinnøy har kommet med en uttalelse til søknadene. Disse vil bli sitert under drøftingen av de aktuelle småkraftverkene.

Vasskruna kraftverk, Fjellkraft AS, Lødingen kommune (årproduksjon 4,3 GWh)

Inntaket vil bli på kote 276 med et fall på 246 meter ned til kraftstasjonen på kote 30. Første del av den 900 meter lange rørgaten skal gå på vestsiden av Vasskrunbekken før den krysser elva ved kote 175. Vannveien vil være nedgravd. Fra kraftstasjonen bygges en ca. 1400 meter lang midlertidig anleggsvei langs rørgaten opp til inntaket. Til ønsket plassering av kraftstasjon går det eksisterende vei, som tenkes oppgradert og forlenget.

Reindriften i området: Dette er innenfor arealene til Raftsundflokken. I nærområdet har distriktet sommerbeite og dyrene beiter i tiltaksområdet ved trekk mellom de ulike årstidsbeitene. Primært om våren og høsten. I området er det videre flere flyttleier, hvor to av dem går rundt Vasskrunvatnet og et går lenger ned i lia på nedsiden av Gårdsvatnet. Topografien i området setter begrensinger for hvor flytting kan gjennomføres.

Distriktet har uttalt følgende: «Våtvoll er ikke det mest brukte beiteområdet i distriktet pr. d.d., men flyttveiene må ikke stenges ved en utbygging. Det samme gjelder Vasskruna.»

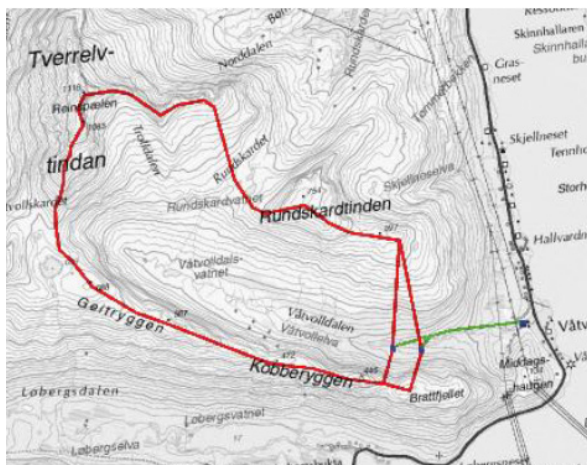
Den reindrifsfaglige utredningen konkluderer med: *«Om tiltaket gjennomføres i henhold til de foreslåtte avbøtende tiltak, vil tiltaket ha liten negativ konsekvens både i anleggsperioden og driftsperioden.»* De foreslåtte avbøtende tiltakene er å flytte inntaket nedstrøms Vasskrunabekken for ikke å forringe trekk- og flyttleien langs vatnet. Videre foreslås det å legge anleggsperioden til et tidsrom der området ikke er i bruk. Også her foreslås en avtale mellom reinbeitedistrikt og tiltakshaver. Denne bør si noe om plassering av inntak, tilrettelegging av bekkepassering, tidspunkt for anleggsperiode, løpende dialog, stopping av anleggsarbeid hvis reinbeitedistriktet på grunn av uforutsette forhold må ta området i bruk og eventuell kompensasjon for merarbeid for distriktet. Under driftsperioden foreslås det at vedlikehold utføres når det ikke er rein på beite i området. Også dette bør fremgå av en avtale mellom partene.

Området er for tiden ikke i særlig grad aktivt brukt til beite, og således anser reindriftsforvaltningen at en anleggsperiode vil kunne bli gjennomført uten de store negative følgene for reindriften. Rørgaten planlegges gravd ned, og anses dermed ikke å ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse etter revegetering. For å forsikre seg om dette er en funksjonell planering av rørgaten ønskelig. Videre må plasseringen av inntaket bli slik at trekk- og flyttveien mellom Vasskrunvatnet og brinken hvor lendet faller bratt ned mot Øksfjorden ikke blir ødelagt eller forringet. Stenging og forringing av flyttleier er ulovlig i henhold til Reindriftslovens § 22. Omlegging av flyttlei, permanent eller midlertidig, kan omsøkes til Landbruks- og matdepartementet. Her må distriktet bli invitert til dialog om gunstig plassering av denne.

Plasseringen av kraftstasjonen anses ikke å ville ha noen innvirkning på den nedre flyttveien da den vil bli liggende lenger opp i lia enn flyttleien.

Reindriftsforvaltningens vurdering er at dette kraftverket, sett frittstående, kan med god dialog med reinbeitedistriktet, og de skisserte avbøtende tiltakene i søknaden og i den reindrifsfaglige utredningen, gjennomføres uten de store negative konsekvensene for reindriften i området.

Våtvoll kraftverk, Fjellkraft AS, Kvæfjord kommune (årsproduksjon på 4,1 GWh etter alt. 1/3,4 GWh etter alt. 2)

Reindrift i området: Dette tiltaket er ett av de fire innenfor arealene til Kanstadflokken. Området er merket av som vinterbeite i reindriftskart, og det går en flyttvei rundt fjellfoten på oversiden av bilveien, rundt neset og forbi området hvor kraftstasjonen tenkes plassert.

Distriktet har uttalt følgende: *«Våtvoll er ikke det mest brukte beiteområdet i distriktet pr. d.d., men flyttveiene må ikke stenges ved en utbygging.»*

Inntak på kote 170 med kraftstasjonen på kote 10. Dette vil utnytte et fall på 160 meter. Alternativ 2 er å plassere inntaket på kote 135. Rørgaten planlegges nedgravd på nordsiden av elva, da enten med en lengde på 1310 meter eller 890 meter (alt. 1 og alt. 2). En midlertidig anleggsvei vil følge rørgaten. Til ønsket plassering av kraftstasjonen er det eksisterende vei. Nettilknytning planlegges som kabel til nærmeste trafo langs eksisterende vei.

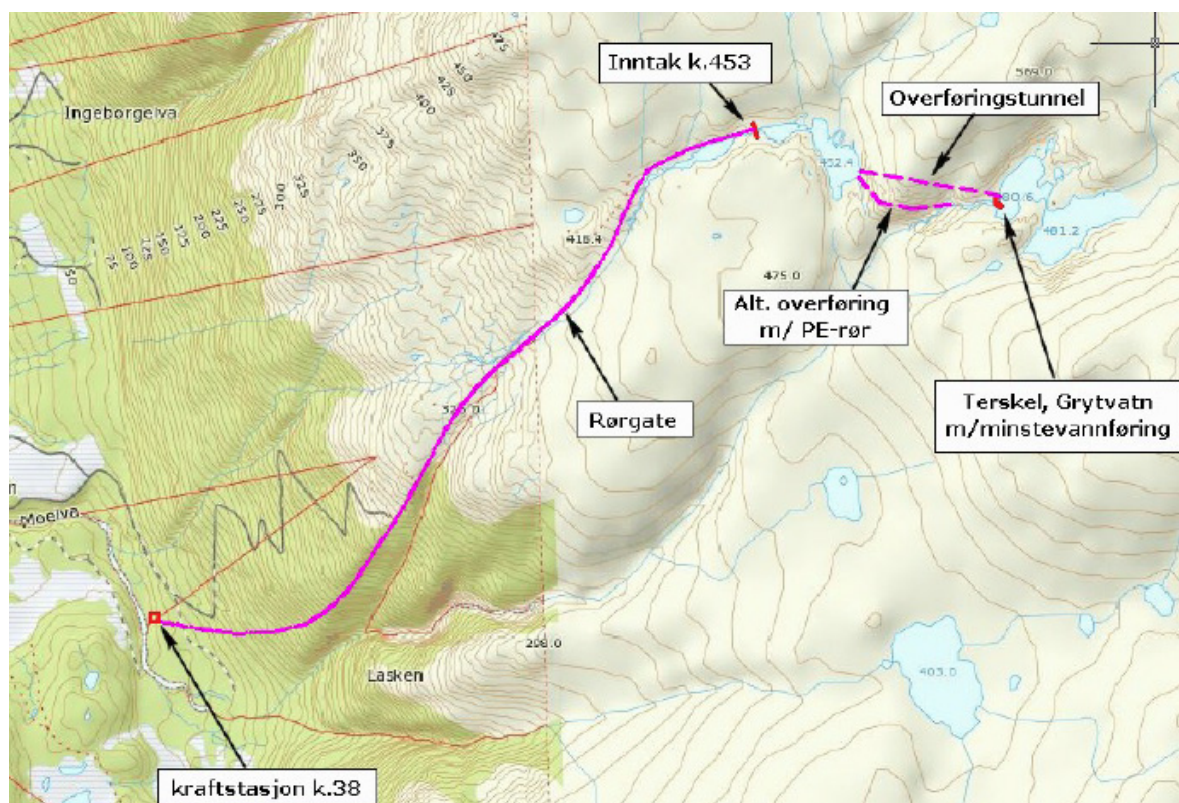
Den reindriftsfaglige utredningen konkluderer med: *«Om tiltaket gjennomføres med de avbøtende tiltak som er foreslått vil tiltaket kunne gjennomføres med liten konsekvens for reindriften.»* De foreslåtte avbøtende tiltakene er en avtale om utveksling av informasjon og dialog i anleggsperioden, i tillegg til en avtale som omhandler driftsperioden. I tillegg nevnes at en gjennomføring ikke må ødelegge eller forringe flyttveien.

Området er for tiden ikke i særlig grad aktivt brukt til beite, og således vil en anleggsperiode kunne bli gjennomført uten de store negative følgene for reindriften. Rørgaten planlegges gravd ned, og anses dermed ikke å ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse etter revegetering. For å forsikre seg om dette er en funksjonell planering av rørgaten ønskelig.

Det problematiske med denne søknaden er plasseringen av kraftstasjonen. Denne må ikke plasseres slik at den forringe flyttveien distriktet har i området. Her må distriktet bli invitert til dialog om gunstig plassering av denne.

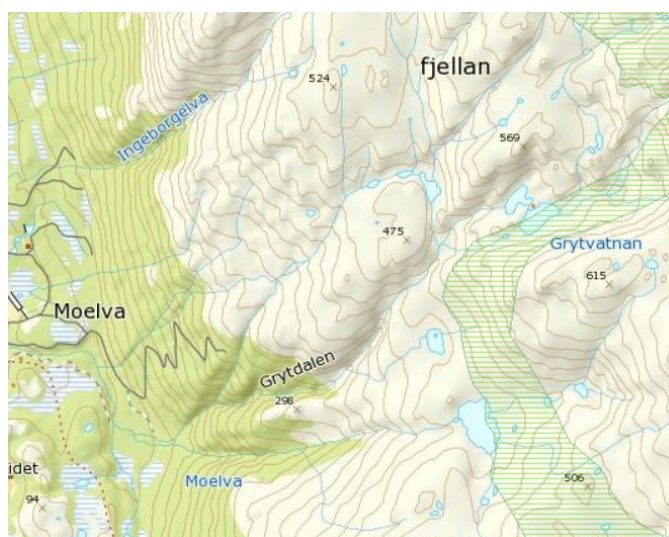
Reindriftsforvaltningens vurdering er at dette kraftverket, sett frittstående, kan med god dialog med reinbeitedistriktet, og de skisserte avbøtende tiltakene i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen, gjennomføres uten nevneverdige negative konsekvensene for reindriften i området.

Moelva kraftverk, Fjellkraft AS, Kvæfjord kommune (årsproduksjon på ca. 9,1 GWh)

Inntak på kote 453 med et fall på 415 meter ned til kraftstasjonen på kote 38. Det planlegges å overføre Øvre og Nedre Grytvatn til Tverrelvatn. Denne overføringen planlegges utført som boret grovhull, alternativt som nedgrav rør. Overføringen vil ha en lengde på ca. 220 meter. Selve rørgata ned til kraftstasjonen vil bli på 1700 meter og den vil bli gravd ned. Alternativt kan vannveien legges i tunnel. Det er en eksisterende traktorvei i området opp til ca. kote 320. Denne må utbedres, i tillegg til at den forlenges opp til Tverrelvatn og Grytvatnan. Denne veien vil bli 2 km lang. Til ønsket plassering av kraftstasjon må det etableres permanent vei på ca. 100 meter.

Reindrift i området: Dette tiltaket er av de fire innenfor arealene til Kanstadflokken. Området brukes primært som høstbeite, men også delvis som vår- og sommerbeite. Videre har distriktet flyttvei på høyfjellet i området Grytvatnan, se til høyre.

ett

kart

Distriktet har uttalt følgende: «*Moelva, dalelva er viktige beiteområder og her er periodevis store deler av Kanstadfjord flokken på beite så reinbeitedistriktet ser på dette som problematisk ved eventuell utbygging.*»

I søknaden kan man lese «*Vi har fått opplyst at tiltaket ikke vil være til vesentlig ulempe for reindrifta i området. Det forutsettes imidlertid at det tas hensyn til reindriften under anleggsperioden. Det er på denne bakgrunnen etablert kontaktpunkter og dialog mellom tiltakshaver og reindriftsutøver.*»

Den reindriftsfaglige utredningen konkluderer med: «*Om tiltaket gjennomføres med de avbøtende tiltak som er foreslått vil tiltaket kunne gjennomføres med liten konsekvens for reindriften.*» De foreslåtte avbøtende tiltakene er plassering av kraftstasjonen vesentlig nærmere bebyggelsen i Moelv, anleggsperiode når det ikke er rein i området, etablering av rørgate slik at den ikke endrer terrenget, lage en avtale angående vedlikeholds tidspunkter og anleggsperioden og at eventuelle beitetap bør kompenseres.

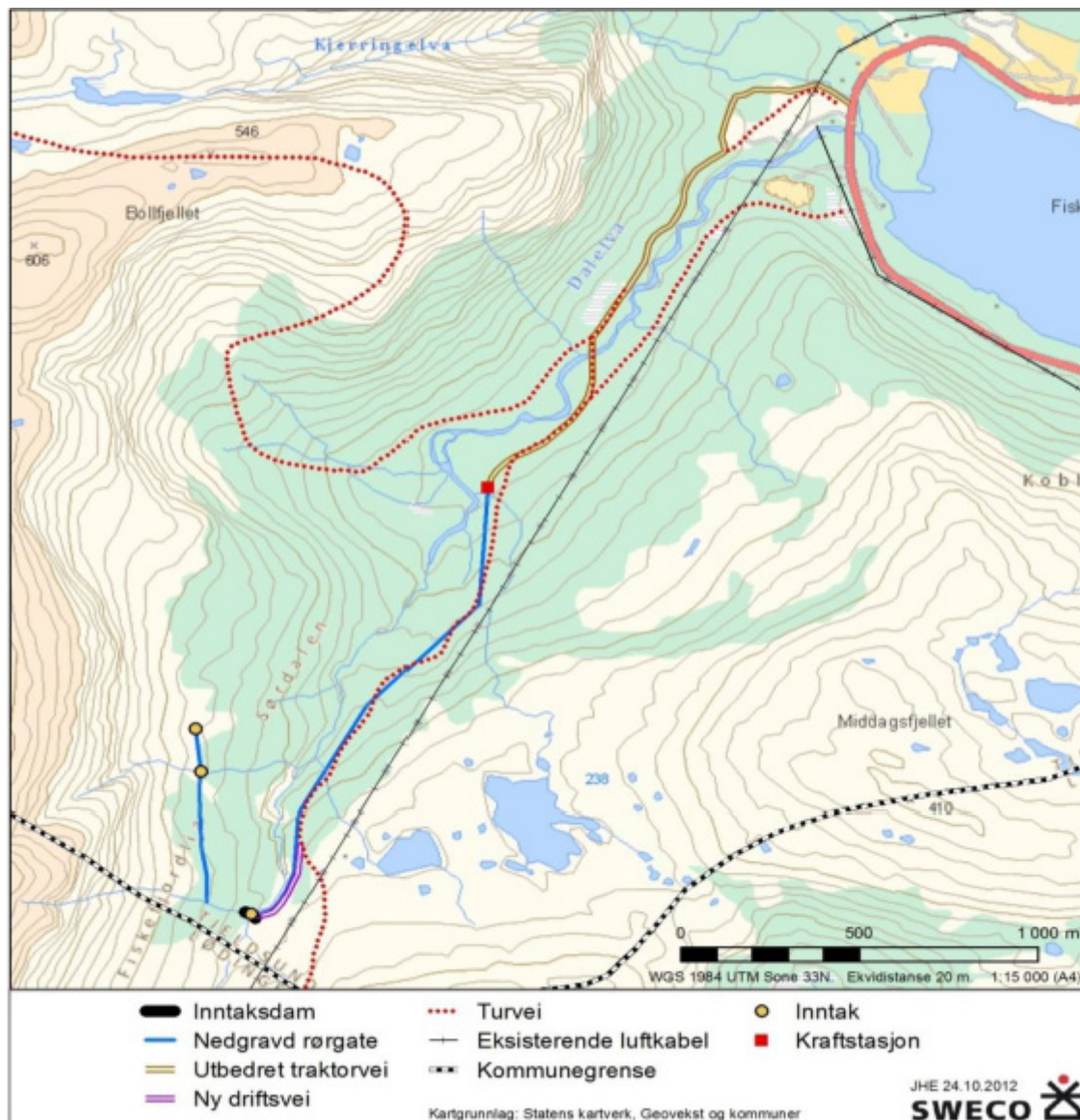
I saker som omhandler småkraftverk inngår, som nevnt tidligere, helt klart en forstyrrende anleggsfase. Ved å tilpasse anleggsperioden, slik at den foregår i tidsrom som gjør at konsekvensene for reindriften begrenses til det minimale, kan man unngå dette. Området brukes som nevnt primært til høstbeite, men det kan også forekomme at det er beite her under andre årstider. Dette medfører at det må være en tett og god dialog mellom berørte reinbeitedistrikt og tiltakshaver, slik at en anleggsperiode kan bli gjennomført uten de store negative følgene for reindriftens bruk av området.

Rørgaten planlegges gravd ned, og anses dermed ikke å ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse etter revegetering. Overføringen fra Øvre og Nedre Grytvatn til Tverrelvatn planlegges utført som boret grovhull, alternativt som nedgrav rør. Dette ansees heller ikke å ha noen stor negativ effekt på reinsdyrenes bevegelse. For å forsikre seg dette er en funksjonell planering av rørgaten ønskelig.

Med tanke på oppgraderingen av traktorvei og forlengelse av den er det helt klart ett forhold reindriftsforvaltningen oppfatter som en punktering av høyfjellet. For reindriftnæringen er det stadig viktigere å ivareta sammenhengende områder som er uberørte. Uberørte i den forstand at man ikke «åpner» opp områder ved å lage vei inn i dem. Bygging av vei vil være et til dels irreversibelt inngrep. Vei som bygges må derfor stenges med bom og kun benyttes til anleggsvirksomhet og tradisjonell næring.

Reindriftsforvaltningens vurdering er at dette kraftverket, sett frittstående, kan med god og tett dialog med reinbeitedistriktet og de skisserte avbøtende i den reindriftsfaglige utredningen, gjennomføres uten de store negative konsekvensene for reindriften i området.

Dalelva kraftverk, Blåfall AS, Tjeldsund kommune (årsproduksjon på 5,3 GWh)

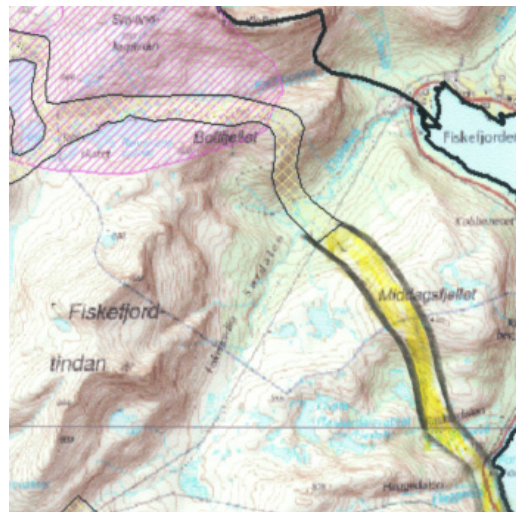
Inntaket på kote 230 med et fall på 170 meter ned til kraftstasjonen som får utløp på kote 60. Det planlegges å overføre vann fra to bekker vest for Dalelva via nedgravd rør som vil være ca. 550 meter lang. Rørgaten planlegges nedgravd med en lengde på 1550 meter. Eksisterende traktorvei utbedres til veiklasse 7-8, i tillegg til å forlenges med ca. 300 meter. Nettilknytning vil være via jordkabel ned til E10 og eksisterende linje.

Reindrift i området: Dette tiltaket er ett av de fire innenfor arealene til Kanstadflokken. Området er avmerket som høstvinterbeite og sommerbeite. Videre har distriktet en flyttvei som krysser Sør-dalen og Dalelva i området hvor kraftstasjonen planlegges plassert. Området brukes også som oppsamlingsplass i forbindelse med samling til gjerdeoperasjoner. Området brukes også som kalvingsland og fostringsflokken oppholder seg i området før den trekker høyere opp i terrenget.

Distriktet har uttalt følgende: *«Moelva, dalelva er viktige beiteområder og her er periodevis store deler av Kanstadfjord flokken på beite så reinbeitedistriktet ser på dette som problematisk ved eventuell utbygging.»*

I 2010 besvarte reindriftsforvaltningen et brev fra SWECO Norge angående en konsesjonssøknad for Dalelva kraftverk. Da uttalte man følgende:

«Planen har vært forelagt berørte reinbeitedistrikt Kanstadfjord/Vestre Hinnøy, som har uttalt at de går imot at det skal bygges kraftverk i Dalelva. Området er viktig for reinnæringen på flere områder. Det er et viktig reinbeiteområde spesielt vår/høst, i området er det flyttvei og det er også gamle gjerdeanlegg i forbindelse med merking i området. Reindriftsagronomen viser til reinbeitedistriktets uttalelse og vil påpeke at flyttleier er beskyttet ved Lov om Reindrift § 22. Reindriftsagronomen går imot at det skal etableres kraftverk i Dalelva.»

I søknaden fra tiltakshaver kan man lese at *«Etableringen av Dalelva kraftverk vil medføre en del støy og aktivitet i anleggsperioden, samt arealbeslag. Dette kan medføre at rein unngår området i anleggsperioden. Utbygger ønsker en god dialog med reinbeitedistriktet for å forsøke å styre anleggsarbeidet unna de perioder hvor reinen er mest sårbar for forstyrrelser.»* Videre står det at i driftsfasen vil det ikke være mye aktivitet i området og at veien skal stenges med bom og kun tillates bruket av kraftverket, grunneiere og eventuelt reindriften.

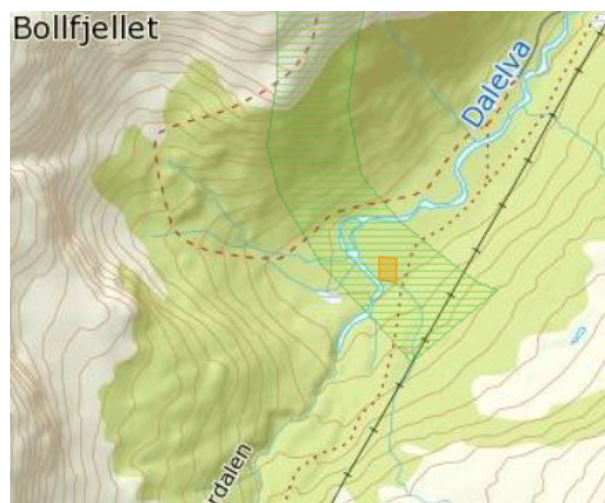
Den reindriftsfaglige utredningen konkluderer med: *«Gjennomføringen av tiltaket vil medføre middels negative konsekvens for reindriften i anleggs- og driftsfasen, såfremt avbøtende tiltak gjennomføres.»* De foreslåtte avbøtende tiltakene er tilpassing av anleggsperioden til den tid hvor reinen ikke bruker området, lage en avtale mellom distrikt og utbygger, kompensasjon for medfølgende merarbeid for reineiere, bom på veien som kun tillates brukt av kraftverket, reindriften og grunneiere til tradisjonell næring. Det bør fremgå av avtale hva veien skal brukes til og om mulig bør man avtale at det ikke blir søkt om at områder langs veien legges ut som fritidseiendommer eller skal få en «ny» bruk.

Småkraftverk vil helt klart medføre en forstyrrende anleggsfase. For å minimere de negative konsekvensene for reindriften kan man tilpasse anleggsperioden, slik at den foregår i tidsrom når reinen ikke er i området. Det aktuelle området brukes som nevnt til vårbeite/kalvingsland, sommerbeite/fostringsland og høst vinterbeite. Dette betyr at området er sentralt for distriktets drift i barmarks perioden. Den reindriftsfaglige utredningen konkluderer med at ved gjennomføring av tiltaket er det sannsynlig at reineiere vil bli påført merarbeid under anleggsperioden. Her stiller reindriftsforvaltningen seg tvilende til om en tett og god dialog mellom berørte reinbeitedistrikt og tiltakshaver vil være tilstrekkelig for å unngå at anleggsperiode påfører store negative følger for reindriftens bruk av området.

Rørgaten planlegges gravd ned, og anses dermed ikke å ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse etter revegetering. Overføringen fra de to bekkene vest for Dalelva planlegges også utført som nedgrav rør. Dette ansees derfor heller ikke å ha noen stor negativ effekt på reinsdyrenes bevegelse etter revegetering. For å forsikre seg dette er en funksjonell planering av rørgaten ønskelig.

Med tanke på oppgraderingen av traktorvei og forlengelse av den er det helt klart ett forhold reindriftsforvaltningen oppfatter som en punktering av høyfjellet. For reindriftsnæringen er det stadig viktigere å ivareta sammenhengende områder som er uberørte. Uberørte i den forstand at man ikke «åpner» opp områder ved å lage vei inn i dem. Bygging av vei vil være et til dels irreversibelt inngrep. Vei som bygges må derfor stenges med bom og kun benyttes til anleggsvirksomhet. I likhet med den reindriftsfaglige utredningen er også reindriftsforvaltningen redd for et ved å oppgradere denne traktorveien vil man åpne opp for at grunneiere vil ønske å etablere fritidshytter/hyttefelt i området. Videre vil en ved å lette «tilgangen» inn i området, med oppgradert vei, åpne opp for at det blir økt aktivitet i form av turgåere ol. Dette er absolutt ikke ønskelig fra reindriftens side.

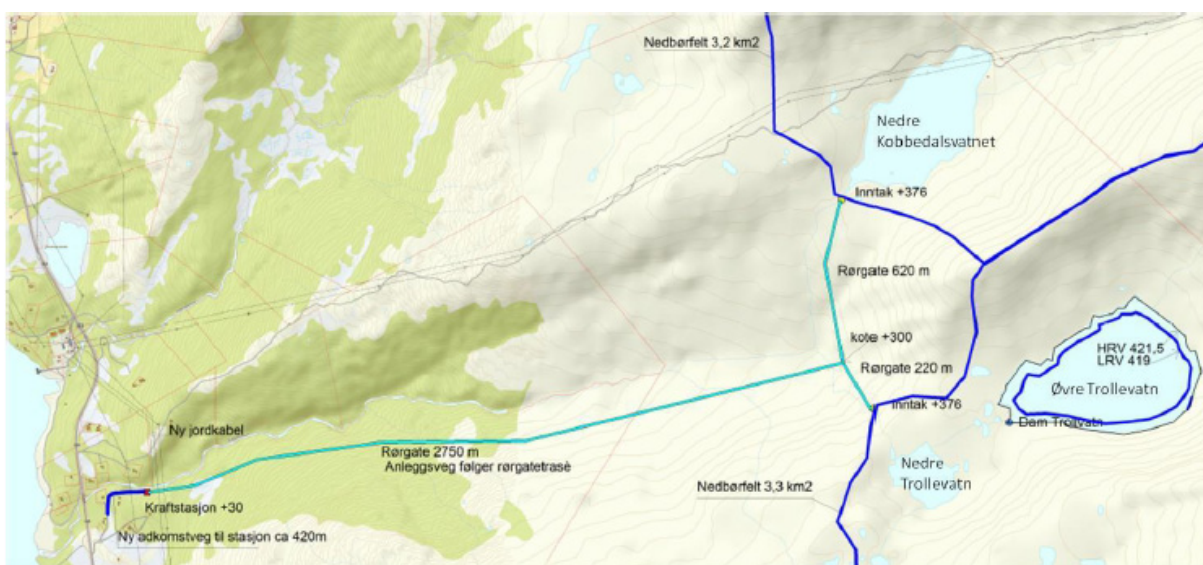
Videre er plasseringen av kraftstasjonen meget problematisk sett fra reindriftens side. Denne planlegges plassert midt i distriktets inntegnede flyttvei (se kartutsnitt der ca. plassering av kraftstasjon er markert med oransje firkant). Dette faktum blir ikke diskutert eller nevnt i det hele tatt i den reindriftsfaglige utredningen. Dette selv om det kommer fram i søknaden til tiltakshaver at distriktet har flyttvei i området og reindriftsforvaltningen allerede i 2010 gjorde tiltakshaver oppmerksom på nevnte flyttveien, jfr. uttalelse sitert lenger opp. Således mener reindriftsforvaltningen at konsekvensutredningen av Dalelva kraftverk i den reindriftsfaglige utredningen blir mangelfull og misvisende i sine konklusjoner om middels negativ konsekvens i anleggsperioden og driftsperioden. Flyttveien vil nødvendigvis være stengt for bruk i anleggsperioden og sannsynligvis bli forringet i driftsperioden. Stenging og forringing av flyttlei er ulovlig i henhold til Reindriftslovens § 22. Omlegging av flyttlei, permanent eller midlertidig, kan omsøkes til Landbruks- og matdepartementet.

Reindriftsforvaltningens vurdering er at dette kraftverket, sett frittstående, ikke kan gjennomføres uten meget store negative konsekvensene for reindriften i området. Dette selv med de skisserte avbøtende tiltakene i den reindriftsfaglige utredningen.

Kobbedalselva kraftverk, Norsk Grønnkraft AS, Lødingen kommune (årsproduksjon på 9,5 GWh)

Inntaket tenkes plassert på kote 376 med ett fall på 346 meter ned til kraftstasjonen på kote 30. Det skal etableres inntak ved Nedre Kobbedalsvatn og et i bekken fra Trollvatnan. I alternativ A benyttes Øvre Trollvatn som reguleringsmagasin med totalreguleringshøyde på vannet vil være på 2,5 meter, med 1,5 meter opp og 1 meter nedpå. I alternativ B reguleres Nedre Kobbedalsvatn med reguleringshøyden på totalt 3,1 meter; 2 meter opp og 1,1 meter ned. Vannveien vil bli på 3590 meter og vil være nedgravd. Det planlegges midlertidig vei opp til inntaket som skal revegeteres etter endt anleggsperiode. Eksisterende vei til ønsket plassering av kraftstasjonene oppgraderes.

Figur 2.1. Skisse over utbyggingsplanene

Reindrift i området: Dette tiltaket er det siste av de fire omsøkte kraftverk innenfor arealene til Kanstadflokken. Området er avmerket som høst-, høstvinter-, vårbeite. Under kalving beiter deler av flokken her. Videre har distriktet opptil flere flyttveier som møtes i området hvor tiltaket planlegges. Disse flyttveiene brukes blant annet i samband med kalvemerking, slakting og flytting til vinterbeite. Området rundt Kobbedalsaksa og Nedre Kobbedalsvatn er derfor et viktig veikryss for distriktet, se kart lenger ned. Området er også i bruk som oppsamlingsplass/beitehage i forbindelse med samling til gjerdeoperasjoner, blant annet merking. Distriktet har et merkegjerd ved Nedre Kobbedalsvatn, og ett lenger ned i Kodedalen. Området brukes også som oppsamlingsplass ved både førbrunsts slakt og høstvinterslakt.

Distriktet har uttalt følgende: «Når det gjelder kobbedalen går reinbeitedistriktet sterkt imot disse planene dette området er meget viktig i forhold til flyttveier, kalvemerkinsanlegg, samt flyttingslei til slakteri, samt flytting mellom sesongbeitene. De negative konsekvensene av denne utbyggingen kan bli meget store for reinbeitedistriktet.»

Forklaring til kartet nedenfor: Området markert med rosa er høstbeite. Tallet 2 indikerer merkegjerdet med fangarmer. Tallet 3 indikerer beitehage.

I søknaden fra tiltakshaver kan man lese at etter en felles befarings utført den 25. september 2008 der distriktet var representert med 3 reineiere var dette Norsk Grønnkrafts forståelse av reindriftens bruk av tiltaksområdet: «Kobbedalen vil være oppholdssted for større eller mindre mengder rein hele året, med unntak av høysommeren (juni til august) da reinen trekker høyere til fjells. Reinen har begynt å bruke øvre del av Kobbedalen til kalvingsområde. Kalvingen skjer de to siste ukene i mai og det er da viktig med ro i området før og under kalving. Det finnes et reingjerde på nordøstsiden av nedre Kobbedalsvatnet som bl.a. brukes til merking og kastrering av rein i perioden juni til september. Reinen trekker i samme periode høyere til fjells (juni til august), men blir drevet ned til reingjerdet, for merking og kastrering, for så å trekke oppover i fjellet igjen. Slaktingen foregår i slutten av oktober. Reinen drives da i flere omganger over Kobbedalselva mot slakteriet på Kåringen. Det er nokså vanskelig å få reinen til å krysse elva, da terrenget rundt er bratt og uveisomt. Reineierne uttrykte bekymring for at en utbygging vil forstyrre reinen slik at den ikke lenger vil kalve i området. Det er også viktig for reindriften at rørgaten ikke blir liggende slik at den er til hinder for reinens kryssing av elven. Reineierne vil ikke ha en vei langs Kobbedalen da de frykter at reinen vil følge en slik vei ned til riksveien istedenfor å holde seg i øvre del av Kobbedalen for beiting. Norsk Grønnkraft har hensyntatt dette ved at det ikke bygges permanent vei opp til inntakene. Rørgaten vil bli nedgravd og en vil revegetere området. I byggeperioden ønsker Norsk Grønnkraft en dialog med reindriften slik at en bl.a. kan hensynta kalvingstiden etc.»

Med hensyn på anleggsperioden konkluderer den reindriftsfaglige utredningen med at: *«..konsekvensene for reindriften vil bli betydelige i anleggsperioden om arbeidet med rørgate, inntak, reguleringsmagasin og vei faller sammen med kalvings- og pregingsperioden og når området brukes som oppsamlingsområde.»* Som avbøtende tiltak foreslås det at anleggsarbeid ikke foregår under kalvings- og pregingsperioden og når området skal brukes til oppsamlingsområde. Videre står det at under periode der området brukes som oppsamlingsområde, bør elven kunne fungere som et gjerde slik at reinen ikke kommer over på strekninger hvor elven normalt stenger for dette. Alternativt kan det settes opp gjerde på disse strekningene. Dialog mellom reinbeitedistrikt og tiltakshaver foreslås, for slik å bli enig om hvordan gjennomføre prosjektet med minimale negative konsekvenser for reindriftsnæringen.

Konsekvensene i anleggsperioden er i den reindriftsfaglige utredningen vurdert til stort negativt selv om de avbøtende tiltakene utføres.

Med hensyn på driftsperioden konkluderer den reindriftsfaglige utredningen med at: *«Reinbeitedistriktet vil få permanent beitetap ved etablering av reguleringsmagasin.»* Videre står det at elvestrekningen kan miste funksjon som naturlig stengsel ved bortfall av normal vannføring. Som avbøtende tiltak på dette foreslås gjerder. Tilsyn og vedlikehold foreslås å bli utført i perioder hvor det ikke er rein i området. Kompensasjon for tapt beite nevnes også som avbøtende tiltak. Alt dette bør fremgå i en avtale mellom tiltakshaver og reinbeitedistrikt. Konsekvensene i driftsperioden er i den reindriftsfaglige utredningen vurdert til middels negativ hvis de avbøtende tiltak gjennomføres.

I «Miljøutredning for bygging av Kobbedalselva småkraftverk», utført av AMBIO Miljørådgivning AS, står det: *«Utbyggingen har potensial til å kunne gi betydelige forstyrrelser for reinen i anleggsperioden. Anleggsarbeidet i området vil kunne spenne over mange måneder, noe som uansett vil berøre de perioder som reien oppholder seg her. Den perioden reinen ikke oppholder seg her, om vinteren, vil derimot anleggsarbeid i liten grad foregå her.»* Området er, som nevnt, særdeles sentral for distriktets drift i barmarks perioden. Således vil en eventuell anleggsperiode gjøre området ubrukelig for reindriften, i tillegg til å stenge opptil flere flyttleier. Stenging og forringing av flyttleier er ulovlig i henhold til Reindriftslovens § 22. Omlegging av flyttlei, permanent eller midlertidig, kan omsøkes til Landbruks- og matdepartementet.

Om denne ødeleggelsen av området som reindriftsareal skriver den reindriftsfaglige utredningen dette: *«Om Kobbedalsområdet ikke kan brukes til dette formål vil det ha økonomiske konsekvenser for den enkelte reineier ved at man ikke får merket til riktig tid, eller at man mislykkes med samling og inntak når det er mest gunstig å slakte.»* Videre står det: *«Så vidt utreder kan se er det ikke mulig å erstatte dette området med alternativ bruk av andre områder uten at kostnader for reinen og reineierne blir uforholdsmessig store.»*

Dette mener utreder gjelder uavhengig av hvilken utbyggingsalternativ man velger.

Her stiller reindriftsforvaltningen seg sterkt tvilende til om en tett og god dialog mellom berørte reinbeitedistrikt og tiltakshaver og de avbøtende tiltakene vil være tilstrekkelig for å unngå at anleggsperiode påfører særdeles store negative følger for reindriftens bruk av området.

Rørgaten planlegges gravd ned, og anses dermed ikke å ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse etter revegetering. For å forsikre seg dette er en funksjonell planering av rørgaten ønskelig. Videre vil oppsett av gjerder kunne være med på å begrense tapet av elva som naturlig stengsel.

For reindriftsnæringen er det stadig viktigere å ivareta sammenhengende områder som er uberørte. Uberørte i den forstand at man ikke «åpner» opp områder ved å lage vei inn i dem. Bygging av vei vil anses av forvaltningen som et til dels irreversibelt inngrep. Vei som bygges må derfor stenges med bom og kun benyttes til anleggsvirksomhet. Således er det positivt at det bare skal bygges en midlertidig anleggsvei opp til inntakene.

Reindriftsforvaltningens vurdering er at dette kraftverket, sett frittstående, ikke kan gjennomføres uten særdeles store negative konsekvensene for reindriften i området. Dette selv med de skisserte avbøtende tiltakene i den reindriftsfaglige utredningen. Reindriftsforvaltningen stiller seg meget negativ til disse planene.

Reindriftsagronomens vurdering:

Når man skal vurdere områdenes verdi som reindriftsareal er det to hovedfaktorer som vil bli avgjørende. Det ene er det konkrete områdets bruksverdi og egnethet til reindrift, og det andre er den øvrige tilgangen på tilsvarende områder innenfor reinbeitedistriktet. Reindriftsforvaltningen understreker at det er viktig å gjøre vurderingene i langsiktige perspektiver da beiten har lang reproduksjonstid og bruken også avhenger av variasjoner i tilgjengelighet/klima.

Kalvingsland er definert som særverdiområde i reindriften fordi reinen på denne tiden av året er svært sårbar for forstyrrelser. Kalvetunge og kalvende simler, samt kalvesimler i pregningstiden, vil ved forstyrrelse kunne kaste/forlate kalven. I tillegg til at dette er en dyrevelferdsmessig problemstilling, er det selvfølgelig en utfordring som vil forringe reindriftens produksjon og dermed økonomi. Videre er det vesentlig at nye tiltak ikke kommer i konflikt med reindriftens flyttleier jfr. Reindriftslovens § 22.

NVE har legger ut 6 søknader på samme øy, fem innenfor ett reinbeitedistrikt, ett i nabodistriktet nær distriktsgrensen, på en felles høring. På denne måten er det mulig for de ulike høringspartene å se disse tiltakene i sammenheng. Dette samsvarer med de gjeldende forvaltningsprinsipper for norsk ressursforvaltningen. Disse prinsippene ble forsterket gjennom det «nye» lovverket som ble innført i 2009 med Lov om Naturmangfold og revidert Plan- og bygningslov, herunder ny Forskrift om konsekvensutredninger. I tillegg til at forvaltningen skal være basert på kunnskap, er det vesentlig at sumvirkninger skal utgjøre en del av kunnskapsgrunnlaget og at føre var-prinsippet skal komme til anvendelse når kunnskapen er mangelfull eller når usikkerheten er stor.

Reindriften er under økende press fra mange ulike aktører, og vurdering av samlet belastning (sumvirkninger) vil dermed være av vesentlig betydning for å sikre at reindriftens tålegrenser ikke overskrides. Totaleffekten av mange inngrep og forstyrrende aktiviteter kan være større enn hva summen av de enkelte inngrep skulle tilsi. Dette henger sammen med den oppstyking av driftsområder dette kan medføre, og som vanskelig lar seg forene med reinenes behov for sammenhengende friområder og trekkleier. Som nevnt tidligere er det allerede 5 eksisterende kraftverk og 2 konsesjonsgitte kraftverk i det aktuelle området.

Reindriftens bruk av områdene bygger på naturgitte forutsetninger i beite, topografi og klima. Enkelte områder er av essensiell betydning for rein og reindriftsutøvere. Dette er sentrale områder som reindriften er helt avhengig av for å opprettholde sin tradisjonelle driftsform.

Det må understrekes at andre områder som brukes mer sporadisk, kan pga skiftende naturgitte forhold under gitte forutsetninger likevel ha stor betydning.

For fem av de seks omsøkte tiltakene er det utført reindriftsfaglig utredning der man har prøvd å se tiltakene i forhold til hverandre og andre tiltak og inngrep i samme reinbeitedistrikt. Hva angår kraftstasjonen omsøkt innenfor arealene brukt av Raftsundflokken og kraftstasjonen innenfor Kongsvikdalen reinbeitedistrikt, vil ikke disse nødvendigvis bli vurdert strengere når man ser søknadene i sammenheng.

Men i samsvar med den reindriftsfaglige utredningen ser reindriftsforvaltningen at konsekvensene av flertallet av tiltakene må vurderes til å være mer negativ for reindriften enn

sett frittstående. Dette da fire av tiltakene søkes innenfor arealene benyttet av Kanstadflokken. Både konsekvensene under anleggsfasen og driftsfasen av disse tiltakene må vektlegges til å være av større negativ betydning for reindriften. Ved gjennomføring av alle disse fire tiltakene vil Kanstadflokken i realiteten bli utsatt for forstyrrelser innenfor beiteareal for alle årstidsbeitene. Dette vil med stor sannsynlighet resultere i at reinbeitedistriktet ikke får gjennomført nødvendig arbeid med Kanstadflokken, og reineiere vil således lide økonomisk. Alle fire tiltakene innenfor Kanstadflokken's arealer ligger plassert i områder brukt som, blant annet, høst-, høstvinter- og vinterbeite. I tillegg påvirker alle fire en eller flere flyttleier. Vinterbeite er innenfor Troms reinbeiteområde et minimumsbeite, og flyttleier er særdeles viktig for en tradisjonell og rasjonell drift innen næringen, og således er de lovbeskyttet. Aktivitetsnivået rundt kraftstasjonen vil nødvendigvis øke, f.eks. på grunn av lettere adkomst for turfolk o.l. og vedlikehold av kraftstasjonene. Økt aktivitet innenfor vinterbeite vil føre til unødvendig forstyrrelse av dyrene som på vinterstid går på sparebluss energimessig, og dette er absolutt ikke ønskelig fra næringens side.

Den reindriftsfaglige utredningen har ikke kunnet ta stilling til de omsøkte tiltakene i forhold til eksisterende og andre planlagte energitiltak innenfor distriktet, da det ikke foreligger noe materiale på hvilke konsekvenser disse har hatt eller vil ha for reindriften i distriktet. Sluttkonklusjonen i utredningen blir da dette «...*det er slik at reindriften påvirkes av alle interesser og tiltak som ikke krever de samme kvalitetene som den selv.*» Eventuell usikkerhet hva angår de mulige konsekvensene for reindriften og størrelsesordenen på disse medfører at føre var-prinsippet må komme til anvendelse, slik at reindriften's tålegrenser ikke blir overskredet og slik at beite- og driftsmønster ikke blir ødelagt med påfølgende økonomiske tap.

Forslag til vedtak:

Områdestyret for Troms mener at Lysåelva kraftverk i Kvæfjord kommune ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i Kongsvikdalen reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden. Planlagt anleggsvei langs rørtraseen må stenges med bom.

Områdestyret for Troms mener at Vasskruna kraftverk i Lødingen kommune ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen. Da med spesielt hensyn på ikke å forringe/stenge flyttleiene i området.

Områdestyret for Troms mener at Våtvoll kraftverk i Kvæfjord kommune ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen. Da med spesielt hensyn på ikke å forringe/stenge flyttleien i området.

Områdestyret for Troms mener at Moelva kraftverk i Kvæfjord kommune ikke vil få store konsekvenser for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen. Da med spesielt hensyn på ikke å forringe/stenge flyttleien i området.

Med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 5-4 og Vannressurslovens § 24 fremmer Områdestyret i Troms innsigelse mot Dalelva kraftverk i Tjeldsund kommune. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet med tanke på forringing av flyttleie i området, og at tiltaket vil bli lokalisert i et område som er særdeles viktig for reindriften. Området brukes blant annet som kalvingsland og oppsamlingsland, i tillegg til å være sommer og høst vinterbeite. Videre vil tiltaket medføre stenging av flyttleie under anleggsperioden, og permanent forringelse/mulig stenging av flyttleie også i driftsfasen. Sumeffektene av dette tiltaket og andre tiltak i området (bl.a. avklarte og uavklarte småkraftutbygginger), vil bli så stor at det vil kunne få alvorlige konsekvenser for reindriften i distriktet.

Med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 5-4 og Vannressurslovens § 24 fremmer Områdestyret i Troms innsigelse mot Kobbeldalselva kraftverk i Lødingen kommune. Begrunnelse er at tiltaket søkes plassert i et område som er meget viktig for driften av Kanstadflokkene, og sumeffektene av dette tiltaket og andre tiltak i området (bl.a. avklarte og uavklarte småkraftutbygginger), vil bli så stor at det vil kunne få alvorlige konsekvenser for reindriften i distriktet. I området er det et merkegjerd, arealet brukes blant annet som kalvingsland og oppsamlingsland i forbindelse med merking og slakt, i tillegg til å være vår-, høst- og høst vinterbeite. Videre vil tiltaket medføre stenging av flere flyttleier, i tillegg til å gjøre hele området ubrukelig for reindriften under anleggsperioden. Til slutt vil tiltaket medføre en permanent forringelse/mulig stenging av flyttleiene også i driftsfasen.

Saksprotokoll i Områdestyret for Troms - 24.09.2013

Behandling:

Arild P. Inga fratrådte møtet pga. inhabilitet.
Martin Ness trer inn som setteleider for områdestyret i saken.
Reindriftsagronomens innstilling noe endret.
Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Områdestyret for Troms mener at Lysåelva kraftverk i Kvæfjord kommune ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i Kongsvikdalen reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden. Planlagt anleggsvei langs rørtraseen må stenges med bom.

Områdestyret for Troms mener at Vasskruna kraftverk i Lødingen kommune ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen. Da med spesielt hensyn på ikke å forringe/stenge flyttleiene i området.

Områdestyret for Troms mener at Våtvoll kraftverk i Kvæfjord kommune ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen. Da med spesielt hensyn på ikke å forringe/stenge flyttleien i området.

Områdestyret for Troms mener at Moelva kraftverk i Kvæfjord kommune ikke vil få store konsekvenser for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Dette forutsetter god dialog med berørte reinbeitedistrikt og gjennomføring av de skisserte avbøtende tiltak i søknaden og i den reindriftsfaglige utredningen. Da med spesielt hensyn på ikke å forringe/stenge flyttleien i området. Områdestyret forutsetter at inntaksdammen trekkes mest mulig nedover, og minimum 10 meter i forhold til dagens forslag til plassering.

Med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 5-4 og Vannressurslovens § 24 fremmer Områdestyret i Troms innsigelse mot Dalelva kraftverk i Tjeldsund kommune. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet med tanke på forringing av flyttlei i området, og at tiltaket vil bli lokalisert i et område som er særdeles viktig for reindriften. Området brukes blant annet som kalvingsland og oppsamlingsland, i tillegg til å være sommer og høst vinterbeite. Videre vil tiltaket medføre stenging av flyttlei under anleggsperioden, og permanent forringelse/mulig stenging av flyttlei også i driftsfasen. Sumeffektene av dette tiltaket og andre tiltak i området (bl.a. avklarte og uavklarte småkraftutbygginger), vil bli så stor at det vil kunne få alvorlige konsekvenser for reindriften i distriktet.

Med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 5-4 og Vannressurslovens § 24 fremmer Områdestyret i Troms innsigelse mot Kobbeldalselva kraftverk i Lødingen kommune. Begrunnelse er at tiltaket søkes plassert i et område som er meget viktig for driften av Kanstadflokken, og sumeffektene av dette tiltaket og andre tiltak i området (bl.a. avklarte og uavklarte småkraftutbygginger), vil bli så stor at det vil kunne få alvorlige konsekvenser for reindriften i distriktet. I området er det et merkegjerd, arealet brukes blant annet som kalvingsland og oppsamlingsland i forbindelse med merking og slakting, i tillegg til å være vår-, høst- og høst vinterbeite. Videre vil tiltaket medføre stenging av flere flyttleier, i tillegg til å gjøre hele området ubrukelig for reindriften under anleggsperioden. Til slutt vil tiltaket medføre en permanent forringelse/mulig stenging av flyttleiene også i driftsfasen.